

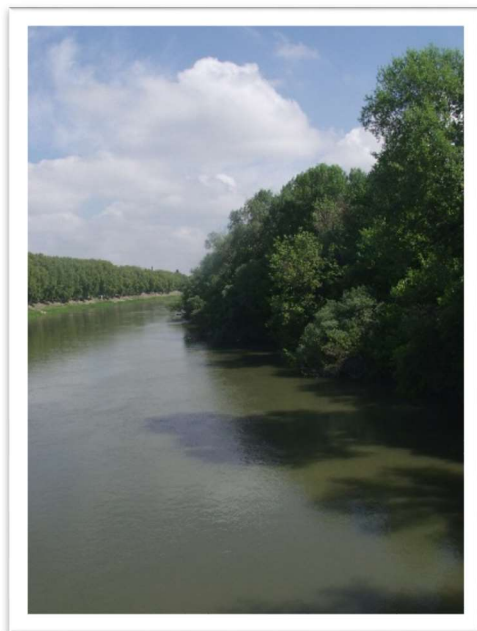
„Nekem szülőhazám...”

LAKÓHELYÜNK, ÓBUDA TERMÉSZETI KÖRNYEZETE,
TÖRTÉNELMI MÚLTJA

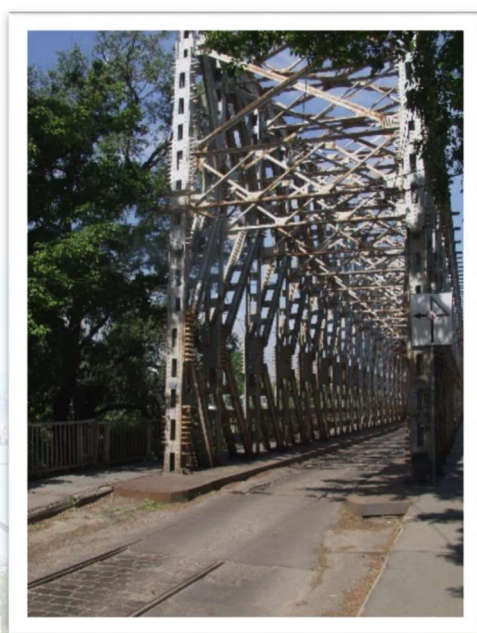
Lakóhelyünk, Óbuda természeti környezete, történelmi múltja

Miklós téri iskolánktól nem kell messzire sétálni ahhoz, hogy lakókörnyezetünk meghatározó hegy és vízrajzi elemeit megláthassuk. A Miklós térről Keleti irányban alig 200 méterre az Óbudai-szigetet megkerülő Kis-Duna ágát érhetjük el.

Az Óbudai szigetet megkerülő Kis-Duna ág

Amennyiben ennek partján északi irányba sétálunk, majd a „K” hídon a Hajógyári szigetre betérve továbbra is észak felé folytatjuk utunkat elérünk a sziget északi csücskéhez.

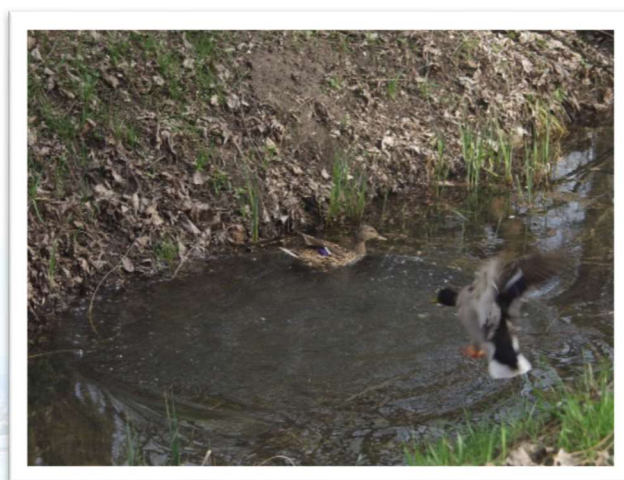
„K” híd

Itt válik ketté az óbudai Kis-Duna és a Duna fő ága, hogy a Szentlélek tér magasságában újra egyesüljenek. Óbuda környékét járva Aquincum, Csillaghegy Duna-parti szakaszán sétálva számtalan, Dunát tápláló patak egyesülését láthatjuk a nagy folyóval. A 19-20. századi folyó és patakszabályozásokig évente jellemző volt árvizekkor az árterület elöntése. A lakott területeket már akkor is gátakkal igyekeztek megvédeni, a kevésbé beépített területeket viszont óhatatlanul elöntötte a Duna vize. Aquincumtól és a Római-fürdőtől nyugatra található Mocsáros-dűlő, noha már árvíz nem fenyegeti, jelentős része napjainkig beépítetlen maradt.

Mocsáros-dűlő

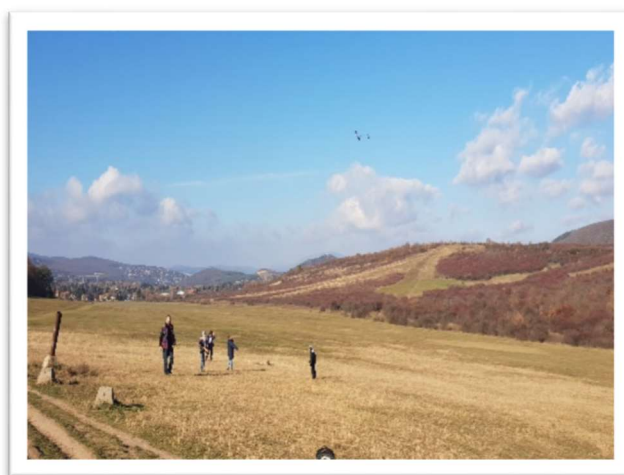
A Mocsárosnál, a fölé emelkedő Péter-hegy keleti lábánál Árpád-forráscsoport néven négy forrás is fakad. Emellett másik forrás is gazdagítja a környék vízi világát. Már a római korban is kihasználták mai nevén a Római-fürdő forráscsoportot. Péter-hegyen összesen 14 forrásról beszélünk!¹ Ott jártunkkor a vizes-lápos területen több fűzfafajt és cserjefélét megfigyelhettünk, a patakban vadréce párt is fényképezhettünk.

Vadréce pár

¹ Mocsáros Tanösvény „vezető- és munkafüzet”, illetve a tanösvény információs táblái alapján (Összeállította: Aquincum – Mocsáros Egyesület)

Lakókörnyezetünkben a vízi világ békéje mellett a hegyek, erdők csöndjét is élvezhetjük. Iskolánk kapuján kilépve ötven métert sem kell mennünk azért, hogy a kerület fölé magasodó Hármashatár-hegy méltóságteljes ormait láthassuk. Tudjuk, hogy 495 méteres csúcsmagasságával nem karcolja a fennkölt égboltot, nem vetekszik a „zordon Kárpátokkal”, mégis a mienk! Megmondani sem lehet, hogy hányszor hódítottuk meg a csúcsot spontán kirándulásainkon, vagy intézményünk szervezte akadályversenyeken. Mindeközben azt is megtudtuk, hogy a mi hegyünk a Budai-hegység taghegysége, mészkő – dolomit alapkőzet alkotja. A Duna felőli oldala lösz és agyag alapú, ez utóbbi bányászatának köszönhető az óbudai téglagyárak alapanyag ellátása. A Hármashatár-hegy erdeit járva gyertyános – tölgyesek, csereszömörccés cserjések között bolyonghatunk. Mindeközben, vadkörtefával találkozva énekelhetjük Süsü, a sárkány dalát: „Jaj, de finom a vadkörte, más nevén a vackor! Eszegetném reggel, délben, és délután hatkor.”. Kirándulásaink során mindig érintjük a Virágos-nyereg tisztását, a Hármashatár-hegyi vitorlázó reptér síkját.

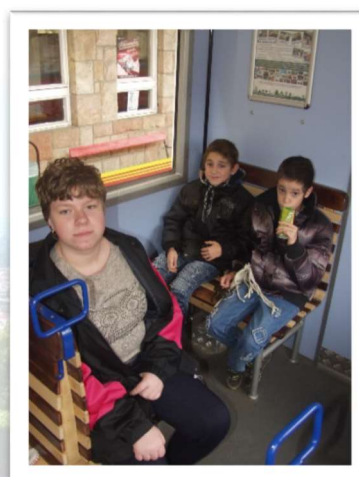

Hármashatár-hegy

Amikor arra járunk és időnk is engedi, Hűvösvölgytől az erdei Gyermekvasútra felszállva Széchenyi-hegyi végállomásig vonatozunk a Budai-hegység erdőin és alagútjain keresztül.

Gyermekvasút

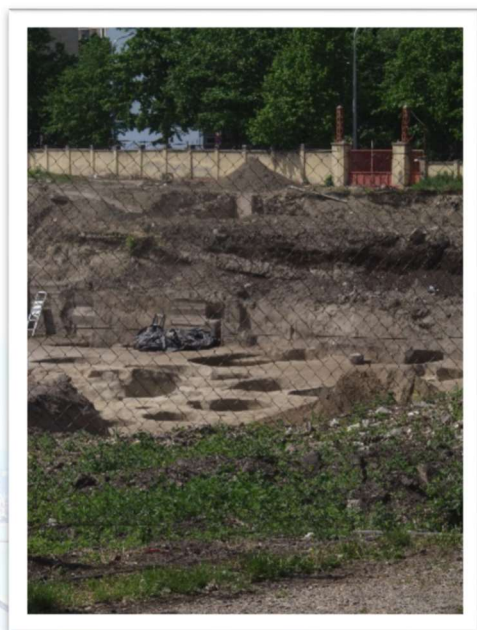
Onnan Budapest egyik, sajátos tömegközlekedési járművével, a fogaskerekűvel ereszkedünk alá, a fővárosba. Megérkezvén a fogaskerekű végállomására már csak egy kis séta Duna-part, aminek partja mentén már csak északi irányba kell indulnunk és hamarosan hazaérünk Óbudára, a Miklós térre!

Mi itt vagyunk otthon, itt nőttünk fel!

„Nem tudhatom, hogy másnak a tájék mit jelent, nekem szülőhazám...”

Időutazás, avagy Óbuda történelmi múltja

Időszámításunk szerinti 9. században kezdődött a mi történelmünk. Honfoglaló magyarjaink e tájékre érkezve a mi, mai lakóhelyünket törzsi, fejedelmi szálláshelyüknek választották. (Felmerül a kérdés, miszerint a természeti környezet mellett milyen épített környezetet találhattak a honfoglalók hat évszázaddal a rómaiak után? Anonymus szerint Árpád vezértársa, Kurszán, mai elnevezése szerint az aquincumi amfiteátrum építményét használta szálláshelyének. Szintén Anonymus krónikája szerint Árpád fejedelmet Óbudán temették el: *„...egy forrás fejénél, mely kőmederben folyik alá Attila király városába...”* Ez a kőmeder vajon nem a rómaiak által épített, korábbi történelmi híradásokban is említett, Péter-hegyi forrásvíz elvezetését szolgáló kőcsatorna?)

...egy forrás fejénél, mely kőmederben folyik alá Attila városába...”

Római kori leletmentés, ásatás a volt Szeszgyár területén

Szent István (i.sz. 997-1038.) (997-től fejedelem vagy 1000-tól király) Árpád fejedelem feltételezett sírja fölé emeltette Fehéregyháza (Alba Ecclesia) templomát. (Ez csak Anonymus szerint van így, ezt semmilyen más forrás nem támasztja alá! Anonymust erős fenntartással kezeli a történettudomány, de sokan készpénznek veszik, és ebből születnek a különböző amatőr régészeti spekulációk.)

Fehéregyháza ekkor a legfontosabb kegyhely és egyben (ó)budai anyaegyház volt. A 11. századtól (Ó)buda királyi székhely és szálláshely volt egészen a budai vár felépítéséig, a 13. század végéig. A királyi székhely budai várba történő áthelyezéséig a mai Óbudát „Budaként” említik, ezt követően lesz Buda neve az utóbb épült vár, s lett Óbuda, a korábbi „Buda”. 1483-ban Mátyás király (1458-1490.) pálos rendi szerzeteseket telepít Fehéregyháza gondozására.

A 20. század elején Kós Károly, neves erdélyi építész az óbudai református parókia tervezője és építője, munkálatainak előkészítéseként feltáró munkát végzett a majdani, felépítendő parókia területén. Ekkor talált rá a 13. század első felében épített királyi vár falmaradványaira. (Ez a faltöredék megtekinthető a református parókia pincéjében.) Kós Károly feltételezése szerint a valamikori vár falmaradványainak egy részére épült a mostani református templom, annak falai alatt lehetnek a 13. századi várfalak.

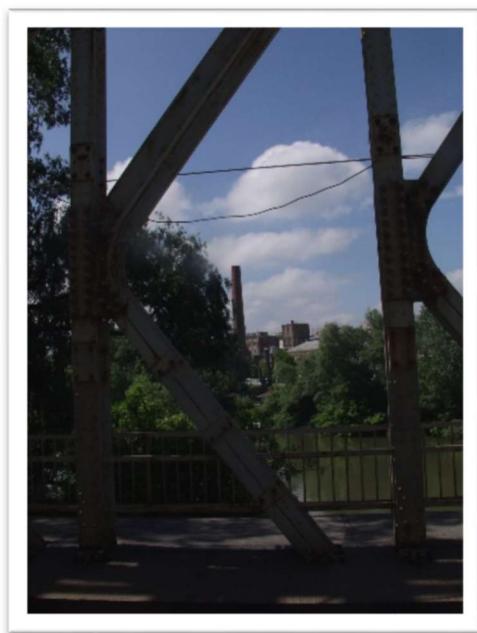

Óbudai Református parókia

A Török Birodalom Óbudát is pusztította. 1686-ban, Buda visszafoglalását követően elnéptelenedett vidék jellemezte a környéket. A 18. század első felében az ország más, hasonló vidékeihez hasonlóan nemzetiségi betelepítéssel igyekeztek a népességet pótolni. A leteleplülő tótok (szlovákok), svábok, rácok betelepülésükkel egyrészt saját kultúrájukkal, másrészt hagyományos ipari, mezőgazdasági tudásokkal tették sokszínűvé Óbuda újjá éledését.

A 19. század második felére jelentőssé vált Óbuda vendéglátóipara, több téglagyár kezdte meg működését, fellendült a textilipar, megkezdődött a világszínvonalú hajógyártás. (Csak érdekesség, hogy híres porcelángyár is létrejött a Filatori-dűlőn 1906-ban, amelynek tulajdonosa, Hüttl Tivadar készítette I. Ferenc József számára a budai királyi várban használt 4500 db-os porcelánkészletet is! Ezt is bemutatja az Óbudai Múzeumban őszig látható kiállítása „Törékeny vágyak” címmel.)

Porcelángyár a „K” hídról

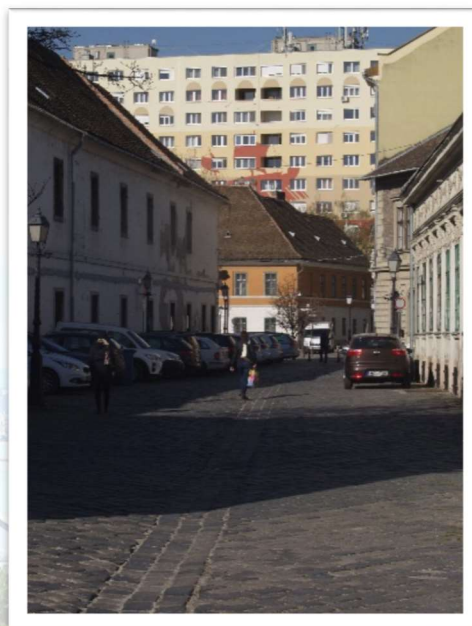
A huszadik század közepe, a II. világháború Óbudát sem kímélte. Az 1944-45-ös bombázások szeretett városrészünket is pusztította. A zsidók deportálásával még nem ért véget az embertelenség! Az ezt követő ún. „felszabadulás” sokaknak egyet jelentett az Óbudán is összefogdosott utcai járókelőket, „malenkij robot” menet oszlopokba kényszerítésével, elhurcolásával. Sokan, soha nem tértek vissza.

Az ötvenes évek visszafojtott fájdalma és rémálma 1956-ban Óbudán is robbant! A forradalmi események egyik fő kerületi helyszíne) a városrész fölött magasodó domboldal tetején álló Schmidt-kastélyban volt, Pércsi Lajos őrnagy irányításával. Pércsi őrnagy állandó kapcsolatban állt a Széna téri csoporttal, egymásnak fegyvert, lőszer, szükség esetén élelmet küldtek. Élelmezés terén a lakosságról sem feledkeztek meg, amit lehetett szétszítottak a nélkülözőknek! A forradalom leverését követően mindkettejüket halálra ítélték. Az ítéletet csak Pércsi Lajos őrnaggyal szemben tudták végrehajtani.

Ismerkedés Óbuda 1956-os történelmével a Schmidt kastélyban

A hatvanas évek végén elkezdődött Óbuda átépítése. Az évszázados, földszintes, kétszintes, komfort nélküli lakóházak lebontásával megkezdtek az építkezést. Szanalás. Tíz emeletes panelházak tömege Óbudától Békásmegyérig, csak egy-egy óbudai sziget maradt meg. Fő tér, Szentlélek tér, Zichy-kastély, Mókus utca, no és Krúdy utolsó lakhelyének a háza...

Múlt és jelen

Ami tovább éltet minket, az „Esernyős”, a „Várakozók”, az Óbudai Múzeum, a Varga Imre ház, a Szabó Ervin könyvtár, az „Óbudai nyár”, a Flórián tér és persze a Miklós tér - „mert miénk itt a tér, mert mi nőttünk itt fel”

„Várakozók”

Selyemgombolyító a Miklós téren

